

право не може да се бави само својим нормама, него и да обухвати и проучава и политичке институције. Под утицајем ове француске традиције мења се и проширује и сам назив ове дисциплине, а то је чак карактеристично и за неке наше савремене уставне писце, као проф. Ратка Марковића (али и друге) који свој уџбеник назива „Уставно право и политичке институције“. Међутим, уставно право не обухвата целокупан политички феномен, све политичке институције у друштву, већ само оне које се односе на највишу власт државе – њену структуру, организацију, функционисање, ограничавање њених овлашћења људским слободама и правима, статусима привредних и других колективитета и правима територијалне самоуправе.¹⁷ Постоји још једна варијанта овог проширеног гледања о предмету уставног права која се приближава социологији, која са политиколошког прелази на социолошки терен, јер сматра да са проучавања политичких установа треба прећи и обухватити саму друштвену структуру, друштвене снаге и односе у њој. Најрадикалнији социолошки приступ имају они социолози који су наклонени вулгарном детерминизму и економизму и који ствари још више упрошћују када предмет уставног права свODE на економску структуру и економске односе у друштву. Ова социолошка схватања о предмету уставног права су довела дотле да се наспрам писаног устава развије тзв. фактички устав који му је често супротстављен и који се своди само на друштвене односе, фактички однос снага који доминира у друштву.

б) Гледишта домаћих правних писаца о предмету уставног права

У нашој правној теорији и уставноправној литератури постоје различита гледишта и дефиниције о предмету уставног права. Њих дају сви наши уставни писци почев од оних најстаријих па до ових млађих, данашњих. Ту прво може да се издвоје дефиниција проф. Јована Стефановића по коме је предмет уставног права организација државе, односно прецизније начела друштвеног и државног уређења, организовање и деловање главних државних органа и њихови међусобни односи као и њихови односи према грађанима. За академика, проф. А. Фиру, предмет уставног права чини уставни поредак одређеног друштва и он обухвата како уставне и друге нормe, тако и саму друштвену праксу у којој се ове нормe реализују. За проф. Павла Николића, предмет уставног права чине три међусобно повезана елемента који чине целину и то: 1) организација државне власти и механизам управљања уопште, 2) политички процеси путем којих се остварује власт и управља друштвом односно државом као и 3) субјекти који се јављају као носиоци власти и